

JOURNAL OF RESEARCH
IN EDUCATION AND SOCIETY
EĞİTİM VE TOPLUM
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
e-ISSN:2458-9624

Cilt: 10 Sayı: 1 Sayfa Aralığı: 130-143 e-ISSN: 2458-9624 DOI: 10.51725/etad.1248617

REVIEW

Open Access

DERLEME

Açık Erişim

Sosyal Yapılandırıcılık Konulu Tezlerin Betimsel İçerik Analizi Descriptive Content Analysis of Thesis Related to the Social Constructivism

Su Ertürk, Serkan Koşar

ÖZ

Bu çalışmanın amacı "Sosyal Yapılandırıcılık" konusunda Türkiye'deki lisansüstü tezlerin bütüncül olarak benzer ve farklı yönlerinin ortaya konulmasıdır. Çalışmanın veri kaynağını YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanındaki 2000-2022 yıllarındaki tezler oluşturmaktadır. Çalışmada betimsel içerik analiz yöntemi kapsamında kategorik çözümleme gerçekleştirilmiştir. Buna göre, sosyal yapılandırıcılık konusunda sınırlı sayıdaki lisansüstü tezlerin sadece devlet üniversitelerinde; İstanbul, Batı Marmara, Ege bölgesinde daha sık, Akdeniz, Batı/Doğu Karadeniz, Kuzeydoğu Anadolu'da hiç olmadığı görülmektedir. Araştırma konusunun incelendiği tezlerin uygulandığı eğitim kademesi çoğunlukla ortaokul iken Türk Eğitim Sistemi 4+4+4 düzenlemesindeki ilkökul-ortaokul ayrımı yerine "ilköğretim" ifadesinin çoğunlukla kullanıldığı; benzer sayıda doktora ve yüksek lisans tezlerinde sık olarak deneysel araştırmanın, rastgele (tesadüfi) örneklem yönteminin ve anketin veri toplama aracı olarak tercih edildiği; veri analizinde t-testi, betimsel istatistik yöntemlerinin yoğunlaştığı, ayrıca ANOVA, ANCOVA, nonparametrik testler (Ki Kare, Mann Whitney U), nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre lisansüstü çalışmalarda eğitim kademelerinin farklılaştırılması, ilköğretim ifadesi yerine ilkökul/ortaokul şeklinde ayırım yapılması, örneklem türü ve araştırma desenlerinde çeşitleme öncelikli olarak önerilmektedir.

ABSTRACT

The aim of this study is to reveal the similar and different aspects of the postgraduate theses in Turkey on "Social Constructivism" as a whole. The data source of the study consists of the theses in the database of CoHE National Thesis Center in the years 2000-2022. In the study, categorical analysis was carried out within the scope of descriptive content analysis method. Accordingly, the limited number of postgraduate theses on social constructivism are only in public universities; It is seen that it is more common in Istanbul, West Marmara, Aegean regions, and not at all in the Mediterranean, West/East Black Sea, and Northeast Anatolia. While the education level in which the theses in which the research is examined is applied is mostly secondary school, the expression "primary education" is mostly used instead of the primary school-secondary school distinction in the Turkish Education System 4+4+4 arrangement; In similar number of doctoral and master's theses, experimental research, random sampling method and questionnaire are frequently preferred as data collection tools; It has been determined that t-test and descriptive statistics methods are concentrated in data analysis, and also ANOVA, ANCOVA, nonparametric tests (Chi-Square, Mann Whitney U), content analysis from qualitative data analysis methods are used. According to the research findings, it is recommended to differentiate education levels in postgraduate studies, to make a distinction as primary school/secondary school instead of primary education, and to diversify in sample type and research designs.

Yazar Bilgileri

Su Ertürk

Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye
mrs.elifsu@gmail.com

Serkan Koşar

Prof.Dr., Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye
skosar@gazi.edu.tr

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler

Sosyal yapılandırıcılık
Kategorik çözümleme
Betimsel içerik analizi

Keywords

Social constructivism
Categorical analysis
Descriptive content analysis

Makale Geçmişi

Geliş: 07/02/2023

Düzeltilme: 02/04/2023

Kabul: 03/04/2023

Atıf için: Ertürk, S. ve Koşar, S. (2023). Sosyal yapılandırıcılık konulu tezlerin betimsel içerik analizi. *JRES*, 10(1), 130-143. <https://doi.org/10.51725/etad.1248617>

Etik Bildirim: Bu makale, derleme türünde olduğundan etik kurul kararı gerektirmemektedir.

Giriş

Son yıllarda örgütlere yönelik geliştirilen sosyal yapılandırmacı yaklaşım, sistem teorisi ile kesin çizgilerle ayrılmaktadır. Bu yaklaşım, sistem teorisinde yer alan çevre, girdi, süreç, çıktı ve geri bildirim gibi egemen varsayımları eleştirmekte, etkileşim ve dilin ön plana çıktığı bakış açısıyla hareket etmektedir. Özellikle örgüt geliştirme uzmanları tarafından benimsenen sosyal yapılandırmacı yaklaşım, insan davranışını açıklarken örgütün içinde bulunan bireylerin kendi örgütlerini nasıl tanımladıkları, etkileşimin boyutu, yaptıkları işi nasıl deneyimlediklerini sorgulamaktadır (Anderson, 2016, s.85-86). Bir eğitim öğretim kurumunda, sosyal medya forumunda, kültürel topluluk ortamlarında öğrencilerin maddi ve maddi olmayan çevreyle etkileşime girdikçe, başarılı ve işlevsel bir yaşam sürmek için gerekli olan anlayış ve deneyimi kazandığını ifade eden Kapur (2018), bilgi inşasının grup tartışması, takım çalışması veya herhangi bir öğretim yoluyla farklı yerlerde gerçekleşeceğini ve bilginin toplumsal inşasının başarılı olacağını da altını çizmektedir.

Sosyal yapılandırmacılık, öğrenciler arasında etkileşim, tartışma ve paylaşımaya dayandığı için işbirlikli öğrenme olarak da adlandırılır. Bu öğretim stratejisi, bir dizi gruplandırmaya ve etkileşimli yöntemlere izin verir. Bunlar, tüm sınıf tartışmalarını, küçük grup tartışmalarını veya verilen projeler ya da ödevler üzerinde çiftler halinde çalışan öğrencileri içerebilir. Teorinin altında yatan faktör, öğrencilerin fikirleri paylaşan, beyin fırtınası yapan, neden ve sonucu keşfetmeye çalışan, sorunlara cevaplar veren veya sadece mevcut bilgilere eklemek için yeni bir şeyler yaratan gruplar halinde çalışmasıdır (Akpan, Igwe, Mpamah ve Okoro, 2020, s.51).

Yapılandırmacılık alanına giren çalışmalar alanyazında sık sık araştırmalara konu olurken, Türkiye’de sosyal yapılandırmacı yaklaşımı temel alarak gerçekleştirilen araştırmaların oldukça az sayıda ve belirli alanlarla sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çerçevede sosyal yapılandırmacı öğrenme ortamı tasarımı (Akyol, 2011; Baş, 2015; Korkmaz, 2014), sosyal yapılandırmacı öğretim (Çimen, 2010; Ergül, 2010; Özdemir, 2015), sosyal yapılandırmacı öğrenme ile öğretim ortamının ilişkilendirilmesi (Aydın, 2008), ders özelinde sosyal yapılandırmacı yaklaşımın kullanılma durumu (Dolmacı, 2015; Esendemir, 2014; Pekcan, 2009; Seçer, 2015; Şahin, 2019) bu çalışma kapsamında ele alınan tez araştırmalarında yaygın çalışma konuları olarak göze çarpmaktadır.

Ulusal eğitim alanyazınında sosyal yapılandırmacı (inşacı) yaklaşıma ilişkin sınırlı çalışmalardan birinin Baş (2015)’a ait “sosyal yapılandırmacı öğrenme ortamı tasarımının öğrenenlerin akademik başarılarına, derse yönelik tutumlarına ve bilişüstü farkındalık düzeylerine etkileri ile öğrenme sürecine katkıları” isimli doktora araştırmasından oluştuğu görülmektedir. Keleşzade, Güneşli ve Özkul (2018)’un sosyal yapılandırmacı öğrenmeyi ve tarihsel düşünme becerilerini geliştirmeyi temel alan tarih öğretiminin etkililiği, Bay vd. (2009)’in öğretmen adaylarının sosyal yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğrenme ortamında öğretmen rollerine ilişkin çalışmalarına göre ulusal alanyazınında sosyal yapılandırmacılığın son on yılda yer almaya başladığı söylenebilir. Ancak okul, sosyoloji ve psikoloji temelinde özellikle öğretmenlerin ve öğrencilerin fikirlerinin derinlemesine analiz edildiği sosyal yapılandırmacılığı eğitimle ilişkilendiren ampirik çalışmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Buna göre eğitim alanyazınında sosyal yapılandırmacı kuram konusuyla ilişkili öğrencinin kendisinden daha deneyimli akran ve öğretmenlerle sosyal etkileşimin gerçekleşmesinin bilişsel fonksiyonları geliştirdiği (Duffy ve Cunningham, 1996) vurgusunun eksikliğinden söz edilebilir. Özellikle bu konuda farkındalığın ve uygulamaya dönük çözümlerin yetersiz kaldığı göze çarpmaktadır. Bunun yanında az sayıda bulunan sosyal yapılandırmacılık konulu çalışmalara ilişkin araştırmaların benzer ve farklı yönlerinin ortaya koyulduğu, verilerin

sistematik bir incelemesini yapan çalışmaya da rastlanamamıştır. Bu çalışma kapsamında “sosyal yapılandırmacılık” konusunda yapılan tezlerin betimsel içerik analizi sentezinin oluşturulmasının sosyal yapılandırmacılığın eğitim alanıyla ilişkilendirilmesine ve tasarlanacak teorik ve uygulamalı çalışmalara katkı sunacağı düşünülmektedir.

Sosyal Yapılandırmacılık

Yapılandırmacı kuramın alt yaklaşımı olan ve Vygotsky'nin ortaya koyduğu sosyal yapılandırmacılıkta sosyal etkileşim odak noktasıdır. Bu yaklaşıma göre, bireylerin yaşlarından öte tüm gelişim dönemlerinde akranların önemini dikkate alarak sosyal etkileşimi içselleştirildiği söylenebilir. Vygotsky (1979)'nin “yakınsal gelişim alanı” (zone of proximal development) olarak açıkladığı alanda; kişi sosyal etkileşim içerisinde bilgiyi yapılandırmakta ve bilişsel yapıları içselleştirmektedir. Diğer bir ifadeyle sosyal seviyedeki bir bilginin kişisel bir bilgiye dönüşmesi için yakınsal gelişim alanı içerisinde olması gerekmektedir. Galbin (2014, s.82) ise sosyal yapılandırmacılık perspektifine göre, evrensel doğrunun veya yanlısın, iyinin veya kötünün ne olduğunun asla bilinmeyeceğini söylerken, sadece iyi, kötü, doğru veya yanlış hakkında hikâyeler olduğunu savunmaktadır. Buna göre sosyal yapılandırmacılık, bireyin zihninin gerçekliğin bir aynasını temsil ettiği şeklindeki yapılandırmacı düşünceyi terk etmektedir. Yapılandırmacı bakış açısı, ilişkilere odaklanmakta ve bireyin gerçekliklerin sosyal yapılandırmacılıktaki rolünü sürdürmektedir. "Aynı bölge için haritalar" yapılandırmacılığın özü gibi görünmektedir. Ancak sosyal yapılandırmacılık harita oluşturmakla ilgilenmeyerek haritaların ortaya çıkardığı süreçleri değiştirdiği ve geliştirdiği söylenebilir. Diğer bir deyişle, bireylerin oluşturduğu haritaların, deneyimlerden ve onların nasıl algılandığından oluştuğu şeklinde yorumlanabilir. Her bireyin, gerçek dünyaya ilişkin algılarından kendi dünyalarını yarattığı düşünülürse, sosyal yapılandırmacılık, dünyayı ve bireyin kendini anladığı etkileşimli sürecin merkezini dil, iletişim ve konuşma olarak görmektedir (Galbin, 2014, s.82-83).

Bireyin öğrenmesi özel bir sosyal çevreyi ve çocuğun bu çevrede yetişmesini içeren sosyal bir süreci gerektirmektedir (Vygotsky, 1979, s.77). Vygotsky'e göre çocuğun öğrenme potansiyeli bireylerle bir arada bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Sosyal yapılandırmacı bakış açısı Reyes ve Vallone (2008, s.36)'in belirttiği üzere öğrenmenin sosyal ve bilişsel süreçlerinin temelidir. Diğer bir ifadeyle, sosyal yapılandırmacı bakış açısında bilişsel öğrenmenin kendisi de sosyal ve kültürel dil akışı yoluyla oluşmaktadır. Sosyal yapılandırmacı anlayışta öğrenenin gelişimi yalnızca bireysel çalışmalarla anlaşılabilir. Bireyin yaşamının geliştiği dış sosyal çevreyi de incelemek önem arz etmektedir. Öğrenme için sosyal olarak çeşitli bir çevre sağlandığında birey daha deneyimli kişilerle çalışırken bilişsel fonksiyonlarının daha fazla geliştiği anlaşılmaktadır (Jaramillo, 1996, s.137-139).

Sosyal Yapılandırmacı Eğitim-Öğretim

Sosyal yapılandırmacılıkta çocukların “anlama” penceresinin sadece fiziksel dünyaya uyum sağlayan karşılaşmalarla şekillenmediği ifade edilmektedir. Çocuklar ve yetişkinler için de dünyanın, sadece fiziksel olarak değil kültürel olarak anlamlı ve önemli olan dil tarafından öncelikle duyularla ve etkileşimler yoluyla şekillendiği yadsınamaz bir gerçektir. Buna göre, sosyal yapılandırmacılığın öğretim yöntemleri, öğrencilerin öğrenmesi ve motivasyonu üzerindeki etkileri öğretme ve öğrenme sürecinde özel önemdedir. Bunun temel sebebinin sosyal yapılandırmacılığın; anlamlı öğrenmenin gerçekleşmesi için öğrencilerin grup etkinliklerine katılarak iş birliği yaptığı sosyal bir süreç olarak gören bir öğrenme teorisi olduğu söylenebilir (Akpan vd., 2020, s.51-53).

Sosyal yapılandırmacı kuramda öğrencinin daha deneyimli olan akran ve öğretmenlerle bir arada bulunmasıyla bilişsel fonksiyonlarının geliştiği anlaşılmaktadır. Bilişin sosyal kaynakla olan ilişkisini anlamlandırmak için dilin önemini ve kültürel bağlantısını incelerken sosyokültürel yapıcılık da ön plana çıkmaktadır (Duffy ve Cunningham, 1996). Sosyal yapılandırmacılıkta bilişsel yapılandırmacılıktan farklı şekilde bilginin oluşmasında kişinin yaşadığı toplumun özelliklerinin etkisi özel önemdedir (Akınoğlu, 2011). Bu bağlamda öğretmenler, öğrenme sürecinde etkileşimde bulunurken ve birlikte çalışırken öğrenciler tarafından bilgi keşfine ve yapılandırılmasına izin veren öğretim yöntemlerini kullanarak öğretimsel rehberlikten yararlanmaktadır. Sosyal yapılandırmacılık, bilgi edinme sorumluluğunu öğretmenden öğrenciye kaydırmakta ve aynı zamanda öğrenciyi pasif bir dinleyiciden aktif bir katılımcıya ve birlikte öğrenenler arasında bilginin ortak yapıcısına dönüştürmektedir (Akpan vd., 2020, s.51).

Öğretmen ve diğer öğrencilerle sosyal etkileşim içinde olmak öğrenme sürecinin önemli bir parçasıdır. Bilgi sadece bireyin zihninde yapılandırılmaz; aynı zamanda sosyal bir bağlam içindeki etkileşimler öğrencilerin düşüncelerini, inançlarını yeniden yapılandırmalarını, paylaşımlarını ve tekrar yapılandırmaları sağlar. Yukarıdaki açıklamalara göre öğrenme ortamının da etkileşim yoluyla sosyal topluluk haline getirildiği söylenebilir. Buna göre, öğrenme ortamı sosyal etkileşim ve iş birliği anlamına gelirken, daha fazla öğrenmeye ilişkin bakış açılarının ve düşüncelerin paylaşılmasını da ifade etmektedir. Özellikle, sosyal yapılandırmacı öğrenme ortamları gerçek yaşama yakın uygulamaları hayata geçirmekte ve öğrenenlerin bu gerçek yaşama yakın ortamlarda dış dünya ile sosyal etkileşimler kurmalarına imkân sağlamaktadır. Okulların temel amacının sosyal öğrenme ortamları yaratmak olduğu dikkate alındığında öğrenme-öğretme sürecinin ayrılmaz parçası olan sosyal yapılandırmacı yaklaşımın literatürde teorik ve uygulamalı olarak daha fazla çalışmada yer alması önem arz etmektedir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın temel amacı, Türkiye’de 2000-2022 yılları arasında “Sosyal yapılandırmacılık” konusunda hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının bütüncül şekilde incelenerek, kategorik olarak çözümlenmesidir. Söz konusu temel amaç doğrultusunda (i) yayın yılı, (ii) yayın türü, (iii) üniversite türü, (iv) örneklem bölgesi, (v) uygulandığı eğitim kademesi, (vi) araştırma yöntemi, (vii) örneklem belirleme yöntemi, (viii) veri toplama araçları ve (ix) veri analiz yöntemlerine göre dağılımları nedir?” alt amaçlarına yanıt aranmaktadır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışma betimsel tarama modelinde içerik analizi türlerinden betimsel içerik analiz yöntemi ile yürütülmüştür. Betimsel içerik analizinde birbirinden bağımsız nitel ve nicel çalışmalar incelenerek düzenlenirken (Selçuk, Palancı, Kandemir ve DüNDAR, 2014) ilgili alanda çalışma yapan ve yapmak isteyen araştırmacılara genel eğilimin ne olduğu ifade edilmektedir (Cohen, Manion ve Morrison, 2007). Aynı zamanda betimsel içerik analizi yöntemlerinden biri olan kategorik çözümlenmenin yer aldığı bu çalışmada, kategorilerin yoğunluk ve önem saptanması dikkate alınmıştır. Kategorik çözümlenme, genel olarak belirli bir metnin birimlere bölünmesi adımı takip ederek bu birimlerin önceden belirlenmiş ölçütlere göre kategoriler halinde gruplandırılması olarak ifade edilebilir (Tavşancıl ve Aslan, 2001, s.89-91).

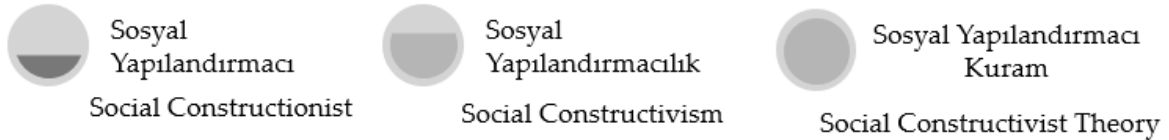
Veri Kaynağı

Bu çalışmanın veri kaynağını YÖK Ulusal Tez Merkezinde bulunan “sosyal yapılandırmacılık” konulu 2000-2022 yılları arasındaki yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır. Bu çalışmada güncel yayınları temel alarak yeterli büyüklükte örnekleme ulaşabilmek amacıyla amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede araştırmacının incelediği olguyu açıklamak üzere belirlenen kritik durumlar kullanılabilir. Ancak kritik durumlar için belirlenmiş ölçütlerin de araştırmanın genel çerçevesine uyumu önemlidir (Creswell ve Plano Clark, 2016). Bu çerçevede, örnekleme grubu oluşturulurken anahtar kelimeler, başlık, özet bilgileri ve Türkiye’de yapılan çalışmalar şeklinde ölçütlerle inceleme havuzu oluşturulmuştur. Çalışmada incelenen yüksek lisans ve doktora tezlerinde eğitim bilimleri alanı, erişime açık olma, sosyal yapılandırmacılığı eğitim ve öğretimle ilişkilendiren araştırmaların olmasına dikkat edilerek çalışmanın örnekleme belirlenmiştir. 2000-2022 yılları arasında arama kriterlerine uyan tezlerin içerikleri detaylıca incelendiğinde, arama ölçütlerine uygun olarak listelenmiş olmasına rağmen çalışmanın amacına hizmet etmediği anlaşın altı tez örnekleme dahil edilmemiştir. Bu çerçevede 10 doktora ve 9 yüksek lisans olmak üzere toplam 19 tez araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmacı tarafından çalışmada yer alan ve incelenen tezlere ilişkin belirlenen ölçütler şöyledir:

- İncelenen tezlere ilişkin uygun olduğuna karar verilen kriterlerde çalışmaların YÖK veri tabanında, tam metne izin verilmiş, konu alanlarında eğitim ve öğretimle ilişkilendirilmiş sosyal yapılandırmacılık yaklaşımının olması,
- Arama yapılması için son tarihin 01.08.2022 belirlenerek, araştırmada en güncel tezlere ulaşılması,
- Tezlerin başlıklarının ve anahtar kelimelerin (Şekil 1’de belirtildiği üzere) Türkçe ve İngilizce taranması şeklindedir.

Şekil 1. Verilerin toplanması için kullanılan anahtar kelimeler

Belirlenen kriterlere göre tez içeriklerin, inceleme aşamasını takiben Türkiye’de hazırlanarak erişimine izin verilen toplam 19 lisansüstü araştırmanın verilerini oluşturmaktadır. Araştırmanın verilerine ilişkin bilgiye kaynakların sonunda yer verilmektedir.

Veri Analizi

Araştırma kapsamında verilerin analizine ilişkin betimsel içerik analizi türlerinden biri olan kategorik çözümleme tekniği kullanılmıştır. Analizler gerçekleştirilirken dizinde sosyal yapılandırmacılığın varlığı, eğitim ve öğretim alanı, erişime açık olma durumu, tezlerin başlığı ve anahtar kelimeler göz önünde bulundurularak belirlenen kategoriler dikkate alınmıştır. Bu kapsamda sosyal yapılandırmacılık konulu tez araştırmalarına ilişkin öncelikle veri çözümleme formu oluşturulmuştur. Çözümleme ve analiz sürecinde, tezlerin içerisinde yer alan bilgilere bağlı kalınmış, veriler kategorilere göre çözümlenmiştir ve tablolaştırılmıştır. Araştırmada bazı değişkenlerin toplam

sayılarında oluşan farklılıkların, tezlerde ortaya çıkan değişkenlerde uygulandığı eğitim kademesi, araştırma yöntemi, örneklem belirleme yöntemi, veri toplama araçları ve veri analiz yönteminin birden fazla olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Aynı zamanda alanyazında “durum/örnek olay” aynı araştırma deseni olarak ifade edilmekte iken, araştırmanın kategorik çözümlemesinde ayrı olarak belirtilmesinin nedeni incelenen tezlerde yazarların verdiği bilgiye bağlı kalınmasıdır.

Araştırmada geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması amacıyla veri toplama ve verilerin analizi aşamasında araştırmacı tarafından izlenen adımlar detaylı olarak not edilmiş, dosyalanmış ve araştırmanın başlangıcından itibaren excel çözümleme tablosuna kayıt edilerek depolanmıştır. Betimsel ve içerik analizi güvenilirliğinin kodlama işlemine bağlı olduğu ve kategorilerin taşınması gereken en önemli özelliklerden birinin aynı dökümanı, aynı amaç doğrultusunda kullanan başka bir araştırmacının da büyük ölçüde benzer sonuçlara ulaşabileceği açıklıkta olması perspektifi (Tavşancıl ve Aslan, 2001) dikkate alınmıştır. Buna göre sosyal yapılandırıcılık konulu tez araştırmalarına ilişkin oluşturulan çözümleme formunda kodlama ve kategorik inceleme anahtarının ortaya çıkma sürecinde kodlamalara ara verilerek, tekrar gözden geçirilmesi ve araştırmacılar arasında kodlama tutarlılığın hesaplanması gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede tutarlılığın hesaplanması için Miles ve Huberman (1994)'a ait hesaplama formülü [$\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş birliği}}{(\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı})} \times 100$] kullanılmıştır. Hesaplama neticesinde uyuma yüzdesinin %91 kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmüştür.

Bulgular

Araştırma amaçlarına uygun olarak toplanan veriler, titizle incelenerek bilimsel araştırma etik kurallarına göre analiz edilmiştir. Çalışmada belirlenen alt amaçlara ilişkin belirlenen kategoriler neticesinde, elde edilen bulgular aşağıda Tablo 1’de sunulmaktadır. Buna göre eğitim alanyazınında sosyal yapılandırıcılık konulu lisansüstü çalışmaların yüksek lisans (k=9) ve doktora (k=10) olarak benzer sayıda ve sadece devlet üniversitelerinde olduğu görülmektedir. Araştırma alt amaçlarından yayın yılı ve yayın türü dikkate alındığında 2000-2005 yılları arasında sosyal yapılandırıcılığın eğitim ile ilişkilendirildiği hiç araştırma bulunmadığı, 2006 yılında ilk kez bir yüksek lisans tezinde çalışıldığı, öte yandan 2013 yılına kadar söz konusu kriterlere uygun hiç doktora çalışması olmadığı dikkate değerdir. 2011-2016 yılları arasında (k=9) yoğunlaşan çalışmalarda doktora araştırmaları (k=6), yüksek lisans (k=3) tezlerinden daha fazla iken, 2017-2022 yılları arasında yer alan az sayıdaki (k=5) çalışmanın neredeyse tamamı doktora çalışması olarak 2020 yılında gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1’den anlaşılacağı üzere örneklem bölgeleri Türkiye İstatistik Kurumu İstatistik Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) birinci düzeyi kapsamında düzenlenmiştir. İBBS bölge sıralamasında yer alan TR1 (İstanbul) (k=5), TR2 (Batı Marmara) (k=2), TR3 (Ege) (k=3), TR4 (Doğu Marmara) (k=2), TR5 (Batı Anadolu) (k=2), TR7 (Orta Anadolu) (k=2), TRB (Ortadoğu Anadolu) (k=1), TRC (Güneydoğu Anadolu) (k=1)’da sınırlı sayıda araştırma yapılırken, TR6 (Akdeniz), TR8 (Batı Karadeniz), TR9 (Doğu Karadeniz) ve TRA (Kuzeydoğu Anadolu)’da sosyal yapılandırıcılık konulu hiç tez araştırmasının yapılmadığı görülmektedir. Verilerin analizi neticesinde İstanbul, Uşak, İzmir, Denizli illeri olmak üzere en çok araştırmanın TR1 (İstanbul) ve TR3 (Ege)’de yoğunlaştığı söylenebilir.

Eğitim kademesi değişkeni incelendiğinde 5’i doktora, 6 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 11 çalışmada sadece ortaokul kademesinden örneklem seçildiği görülmektedir. Buna göre sosyal yapılandırıcılık konulu tezlerde en çok ortaokul kademesinde (k=11) çalışma yapılırken, en az ilkökul eğitim kademesinde (k=1) çalışma olduğu söylenebilir. Üniversite öğrencilerinin örneklem olarak seçildiği (k=3) araştırmalar lise öğrencilerinin (k=3) örneklem seçildiği çalışmalarla aynı sayıda

iken, okul öncesi öğrencilerinin örneklem seçildiği hiç çalışma bulunmamaktadır. Sosyal yapılandırmacılık konusunda sınırlı sayıda bulunan tez çalışmasında deneysel araştırma yönteminin (k=10) sıklıkla kullanıldığı, rasgele (tesadüfi) örneklem yönteminin (k=10) ve amaçlı örnekleminin (k=6) çoğunlukta olduğu ve çalışmaların tamamına yakınında (k=16) anketin veri toplama aracı olarak kullanıldığı görülmektedir. Veri analizinde t testi, betimsel istatistik yöntemleri daha sık olmakla birlikte, ANOVA, ANCOVA, nonparametrik testler (Ki Kare, Mann Whitney U), nitel veri analizi yöntemlerinden içerik analizinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Veri analizi yöntemi dağılımında “diğer” başlığını Welch testi, Post-Hoc testi, LSD, Howel testi ve Spearman Korelasyon testi, Analitik Soyutlama Modeli gibi incelenen tezlerde az sayıda kullanılan analizlerin kategorilendirilmesi için kodlanmıştır.

Tablo 1. Sosyal Yapılandırmacılık Konulu Tezlere İlişkin İnceleme Bulguları

Değişkenler	Kategoriler	k	
Yayın yılı	2005-2010	5	
	2011-2016	9	
	2017-2022	5	
Yayın türü	Yüksek Lisans	9	
	Doktora	10	
Üniversite türü	Devlet	19	
Örneklem Bölgesi	TR1	5	
	TR2	2	
	TR3	3	
	TR4	2	
	TR5	2	
	TR7	2	
	TRB	1	
	TRC	1	
	Belirtilmemiş	1	
Uygulandığı Eğitim Kademesi	İlkokul	1	
	Ortaokul	11	
	Lise	3	
	Yükseköğretim	3	
Araştırma yöntemi	Nitel	4	
	Karma	7	
	Betimsel Tarama	2	
	Eylem araştırması	1	
	Deneysel araştırma	10	
	Tekli durum deseni	2	
	Sıralı açıklayıcı desen	1	
	Olgubilim (Fenomenoloji)	1	
	Örnek olay bütüncül deneme modeli	3	
Çeşitleme deseni	1		
Örneklem belirleme yöntemleri	Ölçüt	2	1
	Amaçlı	1	-
	Maksimum Çeşitlilik	2	-
	Kolay Ulaşılabilir	1	-
	Aykırı Örneklem	2	-
	Uygun Örnekleme	2	-
Veri toplama araçları	Basit Seçkisiz	2	-
	Rasgele (Tesadüfi/Random)	10	2
	Anket	16	
	Görüşme	10	
	Gözlem	6	
	Doküman	4	

	Betimsel analiz	3	
Nitel	İçerik analizi	5	
	Doküman analizi	4	
	Betimsel istatistik	4	
Veri analiz yöntemi	t-testi	6	
	ANOVA	4	
	MANOVA	2	
	Nicel	ANCOVA	4
		MANCOVA	1
	Parametrik olmayan testler	3	
	Faktör analizi	1	
	Diğer	3	

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin kategorik çözümlemesi neticesinde, alt amaçlara göre bulgular değerlendirilmiştir. Bu çerçevede verilerin yayın yılı, yayın türü, üniversite türü, örneklem bölgesi, uygulanan eğitim kademesi, araştırma yöntemi, örneklem belirleme yöntemi, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemlerine göre dağılımları incelendiğinde, eğitim alanında sosyal yapılandırmacılık konulu çalışmaların benzer yöntemlerle yürütülmesinden öte oldukça sınırlı disiplin alanında ve az sayıda olduğu görülmektedir. İncelenen tezlerin 2011-2016 yılları arasında yoğunlaştığı örneklem bölgelerinin ise en fazla İstanbul ve Ege bölgesi olduğu tespit edilmiştir. 2005-2020 yılları arasında 19 lisansüstü çalışmada ve az sayıdaki disiplin alanında araştırmalara konu olan sosyal yapılandırmacılığa 2020 yılından sonra herhangi bir çalışmada rastlanmamıştır. 2019 yılında başlayıp 2022 yılına kadar devam eden Covid-19 pandemisi nedeniyle 2020-2022 yılları arasında çalışmaların azaldığı düşünülse de, bu alandaki çalışmaların pandemi öncesinde de bazı yıllarda (2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2016, 2017, 2018) hiç araştırma konusu olmadığı dikkate değerdir. Yumuşak ve Korkmaz (2021)'in okul etkililiği konulu çalışmasında Batı Anadolu, Kuzeydoğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve İstanbul bölge birimlerinin çoğunlukla örneklem bölgesi olduğu görülmektedir. Örgütsel vatandaşlık konusunda Koşar (2018)'in çalışmasında bu bulguya benzer şekilde Batı Anadolu ve İstanbul bölgesinde, Koşar (2020) ve Sezgin ve Sönmez (2018)'in çalışmalarının bulgusu ile örtüştüğü görülmektedir. Özellikle sosyal yapılandırmacılık konusunda sınırlı sayıda bulunan lisansüstü araştırmacının, özel üniversitelerde konu olarak hiç çalışılmaması önemli bir bulgudur. Söz konusu bulgunun Koşar (2020), Sezgin ve Sönmez (2018), Çoban (2022)'in çalışma bulguları ile örtüştüğü ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan yayın türü bulgusuna göre yüksek lisans (k=9) ve doktora (k=10) tez çalışması sayısından hareketle doktora araştırmalarının yüksek lisans sayısından fazla olması dikkate değerdir. Bu konuya ilişkin Türkiye'de tezli yüksek lisans yapan öğrencilerin doktora yapan öğrencilerden daha fazla olmasından ötürü doktora çalışmasının az sayıda olmasına sebep gösterilen çalışmalar bulunmaktadır. Bu araştırma kapsamında ise tam tersi bir oranın ortaya çıktığı görülmektedir. Dolayısıyla bu farklı bulgu Kedikli ve Katrancı (2021), Koşar, Er, Kılınç ve Koşar (2017), Koşar (2020), Sezgin ve Sönmez (2018), Çoban (2022), Gökmen vd. (2017), Yumuşak ve Korkmaz (2021), Balcı ve Apaydın (2009) ve Güçlü, Mustul ve Kaleli (2021)'nin araştırmalarındaki bulguyla örtüşmemektedir.

Örnekleme en çok ortaokul (k=11) en az ilköğretim kademesinde (k=1) çalışma olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguda özellikle ilköğretim ve ortaokul ayrımının yapılmadan ilköğretim olarak belirtildiği önem arz etmektedir. Esendemir (2014), Özdemir (2015), Şahin (2019)'in lise öğrencileri, Dolmacı (2015), Kılınç (2020) ve Özkan (2011)'in üniversite öğrencileri, Orhan (2020)'in üç İngilizce öğretmeni örneklem seçtiği çalışmalar haricinde, araştırmaların tamamında örneklemin ortaokul

öğrencileri olduğu görülmektedir. İlköğretim eğitim kademesinin sıklıkla örneklem olarak seçildiği bulgusu Çoban (2022), Kedikli ve Katrancı (2021)'nin bulguları ile benzerlik gösterirken, Gökmen vd. (2017)'in çalışmasıyla örtüşmemektedir. Diğer taraftan okul öncesi öğrencilerinin, yönetici ve akademisyenlerin hiçbir araştırmada örneklem olarak seçilmediği dikkat çeken bir husustur. Ortaokul öğrencilerinin kolay ulaşılabilir olma fikrinin yanında tüm örneklem türlerinde daha çok öğrencilerin tercih edilerek öğretmen adayları, öğretmen, yönetici ve akademisyenlerin geri planda kaldığı fark edilmiştir. Alanyazına önemli katkı sunacak verileri sahayı deneyimleyerek eğitim örgütünün yönetim sorumluluğunu üstlenen merkez ve taşra teşkilatı yöneticilerinin yanında kuramdan uygulamaya dönük bilgileri sunacak akademisyenlerden veri toplanmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırma yöntemlerine göre, aynı çalışmada birden fazla desenin kullanılmasından ötürü 19 tez araştırmasında toplam 32 araştırma yöntemi ve deseni kullanıldığı görülmektedir. Ergül (2010), Orhan (2020), Seçer (2015), Özer-Şanal (2020)'in nitel araştırma yöntemini kullandığı çalışmalarda Seçer ve Orhan aynı zamanda durum deseni kullanırken, Özer-Şanal (2020) eylem araştırması ve deneysel araştırmayı, Ergül (2010)'ün ise örnek olay deseni tercih ettiği görülmektedir. İncelenen çalışmalarda, nitel araştırmanın (k=4) görece daha az sayıda olduğu ancak Baş (2015), Boğazlıyan (2020), Demirer (2013), Dolmacı (2015), Kılınç (2020), Özdemir (2015), Özkan (2011)'in karma çalışmalarında (k=7) nitel araştırma yöntemlerinden deneysel desenin sıklıkla kullanıldığı ve görüşmelerle araştırmaların veri toplama sürecinin desteklendiği söylenebilir. Nitel araştırmaların ve deneysel desenlerin özellikle 2010 yılından sonra daha sık kullanılması önemli bir bulgudur. Bu bulgu Çoban (2022) ve Kedikli ve Katrancı (2021)'nin çalışma bulguları ile örtüşürken, Sezgin ve Sönmez (2018), Koşar (2018)'in araştırma bulgularıyla farklılaşmaktadır. Öte yandan incelenen sınırlı sayıdaki lisansüstü araştırmada sıklıkla deneysel araştırma deseni kullanıldığı Akyol (2011), Aydın (2008), Baş (2015), Çimen (2010), Demirer (2013), Dolmacı (2015), Esendemir (2014), Korkmaz (2014), Şahin (2019) ve Özer-Şanal (2020)'in özellikle deney grubunda benzer sonuçlara ulaşması, sosyal yapılandırmacı uygulamaların eğitim ve öğretim ortamı üzerindeki olumlu etkilerine dönük farkındalığı pekiştirdiği yorumu yapılabilir.

Örneklem belirlemede çoğunlukla Rasgele/Tesadüfi (k=10) yöntemin Akyol (2011), Aydın (2008), Baş (2015), Çimen (2010), Demirer (2013), Dolmacı (2015), İllez (2006), Korkmaz (2014), Pekcan (2009) tarafından kullanıldığı bulgusundan hareketle Koşar (2020), Sezgin ve Sönmez (2018), Koşar vd.(2017)'in çalışmalarında ortaya çıkan basit seçkisiz ve tabakalı örneklemin yoğunlaştığı, Gökmen vd.(2017)'nin amaçlı örnekleme yöntemi, Yumuşak ve Korkmaz (2021)'in çalışma bulgularındaki basit seçkisiz ve amaçlı örneklem bulgularıyla örtüşmemektedir. Örneklem belirleme yöntemlerinden aynı zamanda amaçlı örnekleme çeşitlerinden ölçüt örnekleme (Orhan, 2020; Özer-Şanal, 2020), maksimum çeşitlilik (Boğazlıyan, 2020) ve kolay ulaşılabilir (Seçer, 2015), aykırı örneklem (Boğazlıyan, 2020) örnekleme metotları da görülürken, bu çeşitliliğin örneklem türü için geçerli olmadığı görülmektedir. Boğazlıyan (2020)'in çalışmasında ise amaçlı örneklemin çeşitlerinden de birden fazla kullanıldığı görülmüştür

İncelenen araştırmalarda veri toplama araçları olarak anketin (k=16) neredeyse tüm lisansüstü çalışmalarda kullanıldığı görülse de, sadece Korkmaz (2014) tarafından iki ölçek geliştirildiği, Çimen (2010) tarafından geliştirilen başarı testi, Pekcan (2009)'in oluşturduğu sosyal yapılandırmacılık ölçeği, İllez (2006)'in öğretmen ve öğrenci anketi hazırladığı görülürken, veri toplama araçları olarak çoğunlukla hazır anketlerin kullanıldığı (Akyol, 2011; Aydın, 2008; Baş, 2015; Boğazlıyan, 2020; Demirer, 2013; Dolmacı, 2015; Esendemir, 2014; Kılınç, 2020; Özdemir, 2015; Özkan, 2011; Seçer, 2015;

Şahin, 2019) tespit edilmiştir. Araştırmalarda çoğunlukla anketin kullanılması bulgusu Kedikli ve Katrancı (2021), Koşar vd. (2017), Sezgin ve Sönmez (2018), Koşar (2020) ve Yumuşak ve Korkmaz (2021)'in çalışmalarıyla örtüşmektedir.

Araştırmanın son alt amacı olan veri analiz yöntemleri dağılımlarında çoğunlukla SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) bilgisayar paket programından alınmış istatistiklerinin kullanıldığı (Akyol, 2011; Baş, 2015, Boğazlıyan, 2020; Çimen, 2010; Demirer, 2013; Dolmacı, 2015; Esendemir, 2014; İllez, 2006; Kılınç, 2020; Korkmaz, 2014; Özdemir, 2015, Özkan, 2011; Pekcan, 2009; Seçer, 2015, Şahin, 2019;) araştırmaların neredeyse tamamında (k=15) sosyal yapılandırıcılığın öğretim ve öğrenim ortamlarına etkisinde anlamlı farklılıklar bulunduğu tespit edilmiştir. Parametrik olarak t testinin kullanıldığı Baş (2015), Dolmacı (2015), Kılınç (2020), Korkmaz (2014), Pekcan (2009), Şahin (2019)'in çalışmaları görülürken aynı zamanda betimsel istatistiklerden faydalanan (Çimen, 2020; Demirer, 2013; İllez, 2006; Pekcan, 2009) araştırmalar da göze çarpmaktadır. ANOVA (Boğazlıyan, 2020; Kılınç, 2020; Özdemir, 2015; Esendemir, 2014; Pekcan, 2009), ANCOVA (Akyol, 2011; Çimen, 2010; Demirer, 2013; Esendemir, 2014; Korkmaz, 2014) veri analizinin sıklıkla kullanıldığı araştırmaların yanında görece daha az sayıda nonparametrik testlerden Ki Kare (Demirer, 2013; İllez, 2006) ve Mann Whitney U'nun (Çimen, 2010) veri analizinde kullanıldığı görülmüştür. Nitel veri analiz yöntemlerinin yer aldığı Aydın (2008), Baş (2015), Boğazlıyan (2020), İllez (2006), Kılınç (2020), Orhan (2020), Özkan (2011), Seçer (2015) ve Özer-Şanal (2020)'in çalışmalarının tamamında betimsel içerik analizi kullanılmıştır.

Bu çalışmada tespit edilen veri analiz yöntemlerine ilişkin nicel ve nitel veri analiz yöntemlerine yönelik bulgular Koşar (2020), Gökmen vd. (2007), Balcı ve Apaydın (2009), Koşar vd. (2017), Sözbilir ve Kutu (2008) ve Tatar vd. (2013)'in araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Sosyal yapılandırmacı yaklaşımın derslerde kullanımının incelendiği araştırmalarda Baş (2015), Dolmacı (2015), Kılınç (2020), Orhan (2020), Korkmaz (2014), Özkan (2011) yabancı dil disiplini, Aydın (2008), Akyol (2011), Esendemir (2014), Özdemir (2015), Seçer (2015), Şahin (2019)'in çalışmaları Fen Bilgisi disiplin alanına yönelik iken, Pekcan (2009) sosyal bilgiler disiplini, Çimen (2010) Bilişim alanı ve Ergül (2010)'ün Matematik alanı sonuçlarının Baş ve Beyhan (2017), Keleşzade, Güneyli ve Özkul (2018)'in makale çalışması ile sosyal yapılandırıcılığın etkileri temelinde benzeştiği bulgusu önem arz etmektedir. Buna göre, sosyal yapılandırmacı öğrenme ve öğretme tasarımının sayısal ve sözel becerilerin yanında bilişsel alan ve çatışma çözümlerinde, çevrimiçi öğretim ortamlara da dönük olumlu sonuçlar ortaya koyduğu yorumu yapılabilir.

Araştırma kapsamında detaylıca incelenen 19 lisansüstü çalışmanın bulguları neticesinde ortaya çıkan bu analizin eğitim alanyazını için sadece "sosyal yapılandırıcılık" konusunda değil, farklı alanlarda gerçekleştirilecek meta-analiz ve meta-sentez çalışmalarına ışık tutacağı düşünülmektedir. Mevcut araştırmanın bulgularına dayalı olarak sınırlı sayıdaki bölgede ve belirli örneklem gruplarında sıklaşan, veri toplama araçlarının, geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının, istatistiksel ağırlıklı analizlerin ve ileri düzey istatistiklerin asgari düzeyde ve benzer nitelikte ilerlemesi pozitivist yaklaşımın baskın olduğunu ortaya koymaktadır. Öte yandan 11 Nisan 2012'de Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4+4+4 düzenlemesi olarak bilinen 6287 No'lu kanun ile 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren ilkökul, ortaokul ve lise şeklinde ifade edilen eğitim kademesi kavramlarının akademik çalışmalarda ayırımının dikkate alınması, örneklem bölgelerinin karşılaştırılmalı analizlerinin yapılması, örneklem türünün yükseköğretim ve hayat boyu öğrenme perspektifi temelinde yetişkin eğitimi alanında öğretmen, yönetici ve akademisyen temelinde şekillenerek çeşitlendirilmesi; araştırma yöntemlerinde nitel veri toplamaya yönelik eylem

araştırması, sıralı açıklayıcı desen, olgu bilim (fenomenoloji) ve temellendirilmiş kuram gibi yaklaşımların fazlalaştırılması öncelikli olarak önerilmektedir. Son olarak analizlerin araştırmacılar tarafından eleştirel bakış açısıyla eğitimin sorgulanması, öğretim ortamlarını yeniden inşa edecek verilere ve uygulamaya dönük önerilere ihtiyacın dikkate alınması oldukça önemli görülmektedir.

Kaynaklar

- Akinoğlu, O. (2011). Yapılandırmacılık. Oral, B. (Ed.), *Öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımları içinde* (s.429- 446). Ankara: Pegem Akademi.
- Akpan, V.I., Igwe, U.A., Mpamah, I.B.I. ve Okoro, C. O. (2020). Social constructivism: Implications on teaching and learning. *British Journal of Education*, 8(8), 49-56.
- Anderson, D.L. (2016). *Örgüt geliştirme* (Çev. O.S. Dalkılıç). Ankara: Nobel.
- Balcı, A. ve Apaydın, Ç. (2009). Türkiye’de eğitim yönetimi araştırmalarının durumu: Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi dergisi örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 325-343. doi: 10.14527/kuey.2014.005
- Baş, G. (2015). *Sosyal-yapılandırmacı öğrenme ortamı tasarımının öğrenenlerin akademik başarılarına, derse yönelik tutumlarına ve bilişüstü farkındalık düzeylerine etkileri ile öğrenme sürecine katkıları*. Doktora tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Baş, G. ve Beyhan, Ö. (2017). Sosyal-yapılandırmacı öğrenme ortamı tasarımının öğrenenlerin akademik başarılarına ve derse yönelik tutumlarına etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(41),137-162.
- Bay vd. (2009). Öğretmen adaylarının sosyal yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğrenme ortamında öğretmen rollerine ilişkin algıları. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5, 57-73.
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6. Baskı). London and New York, NY: Routledge Falmer.
- Creswell, J. W. ve Plano Clark, V. L. (2016). *Designing and conducting mixed methods research*. New York: SAGE.
- Çoban, A. (2022). Yaratıcı yazmayla ilişkili hazırlanan doktora tezlerinin betimsel içerik analizi. *JRES*, 9(1), 142- 153.
- Duffy, T. M. ve Cunningham, D. J. (1996). Constructivism: Implications for the design and delivery of instruction. In *Handbook of Research for educational communications and technology*. NY: Macmillan Library Reference USA.
- Galbin, A.(2014). An introduction to social constructionism. *Social Research Reports*, 26, 82-92.
- Gökmen, Ö. F., Uysal, M., Yaşar, H., Kırksekiz, A., Güvendi, G. M. ve Horzum, M. B. (2017). Türkiye’de 2005-2014 yılları arasında yayınlanan uzaktan eğitim tezlerindeki yönetsel eğilimler: Bir içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 42(189), 1-25.
- Güçlü, O., Mustul, Ö. ve Kaleli, Y. S. (2021). Müzik eğitiminde bireysel çalgılara yönelik yapılmış olan lisansüstü çalışmaların karşılaştırmalı olarak incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 12(45), 809-826.
- Jaramillo, J. A. (1996). Vygotsky’s sociocultural theory and contributions to the development of constructivist curriculum. *Education*, 117, 133-140.

- Kapur, R. (2018). The significance of social constructivism in education. https://www.researchgate.net/publication/323825342_The_Significance_of_social_Constructivism_in_Education/citation/download. sayfasından erişilmiştir.
- Kedikli, D. ve Katrancı, Y. (2021). Geometrik düşünme düzeyleri ile ilgili tezlerin betimsel içerik analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(2), 251-273.
- Keleşzade, G., Güneşli, A. ve Özkul, A. (2018). Sosyal yapılandırmacı öğrenmeyi ve tarihsel düşünme becerilerini geliştirmeyi temel alan tarih öğretiminin etkililiği. *Eğitim ve Bilim*, 43(195), 167-191.
- Koşar, D., Er, E., Kılınc, A. Ç. ve Koşar, S. (2017). Öğretmen liderliğine ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(7), 29-46.
- Koşar, D. (2018). Türkiye'deki örgütsel vatandaşlık davranışı konulu tezlerin incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 38(2), 779-802.
- Koşar, D. (2020). Analysis of organizational trust studies conducted in Turkey: A content analysis. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 10(2), 355-372.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook* (2. Baskı). USA: SAGE.
- Reyes, A. ve Vallone, L. (2008). *Constructivist strategies for teaching English language learners*. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve Dünder, H. (2014). Eğitim ve Bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430-453.
- Sezgin, F. ve Sönmez, E. (2018). Örgüt kültürü ve iklimi çalışmalarının sistematik incelemesi: bir içerik analizi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 257-275.
- Sözbilir, M. ve Kutu, H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education*, Special Issue, 1-22.
- Tatar, E., Kağızmanlı, T. ve Akkaya, A. (2013). Türkiye'deki teknoloji destekli matematik eğitimi araştırmalarının içerik analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 33-45.
- Tavşancıl, E. ve Aslan, A. E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri* (1. Baskı). İstanbul: Epsilon.
- Vygotsky, L. S. (1979). *Mind in society: The development of higher psychological processes* (2. Baskı) Cambridge, MA: Harvard University.
- Yumuşak, H. ve Korkmaz, M. (2021). Okul etkililiği konulu tez ve makalelerin incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(3), 1771-1800.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı

Bu araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve yazılı hale getirilmesinde iki araştırmacı eşit oranda yer almıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Bildirim

Bu makale, derleme türünde olduğundan etik kurul kararı gerektirmemektedir.

Ek 1-Çalışmada İncelenen Tezler

- Akyol, S. (2011). *Sosyal yapılandırmacı öğrenme ortamı tasarımının öğrenenlerin akademik başarılarına ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi* (İlköğretim 5. sınıf fen ve teknoloji dersi). Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, S. (2008). *İlköğretim 6. sınıf fen ve teknoloji dersi kuvvet ve hareket ünitesinin sosyal yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı çerçevesinde öğretimi*. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Baş, G. (2015). *Sosyal-yapılandırmacı öğrenme ortamı tasarımının öğrenenlerin akademik başarılarına, derse yönelik tutumlarına ve bilişüstü farkındalık düzeylerine etkileri ile öğrenme sürecine katkıları*. Doktora Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Boğazlıyan, B. (2020). *Sosyal yapılandırmacılık bağlamında farklı sosyo-kültürel ve ekonomik çevrelerden gelen öğrencilerin vatandaşlık algılarının incelenmesi*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çimen, Ü. (2010). *İlköğretim 7. sınıf bilişim teknolojileri dersinde problem temelli yaklaşıma göre oluşturulan sosyal yapılandırmacı öğretim ortamı tasarımının etkililiği*. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Demirer, V. (2013). *İlköğretimde e-öyküleme kullanımı ve etkileri*. Doktora Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Dolmacı, A. (2015). *Developing spiral teaching model for vocabulary learning: A communicative and social constructivist language teaching perspective*. Master's Thesis, Gazi University Institute of Educational Sciences, Ankara.
- Ergül, S. (2010). *İlköğretim 6. sınıf matematik dersinde problem temelli yaklaşıma göre oluşturulan sosyal yapılandırmacı öğretim ortamının etkililiği*. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Esendemir, G. (2014). *Effect of physical modeling and computer animation implemented with social constructivist instruction on understanding of human reproductive system*. Doctoral Thesis, Middle East Technical University, The Graduate School of Natural and Applied Sciences, Ankara.
- İllez, M. (2006). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin yaşadığı çatışmalar ve bu çatışmaların çözüm stratejilerinin sosyal yapılandırmacılık kuramına dayalı olarak incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kılınç, H. (2020). *Çevrimiçi grup tartışmalarının öğrenenler üzerindeki etkisinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi örneği*. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

- Korkmaz, E.K. (2014). *Sosyal yapılandırmacı öğrenme ortamı tasarımının, öğrencilerin kültürlerarası duyarlılığına ve etnik merkezçiliğine etkisi*. Doktora Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Orhan, G. (2020). *Ders araştırması bağlamında İngilizce öğretmenlerinin öğretim görevlerine yönelik sergilemiş oldukları hazırlık ve yansıtma faaliyetleri*. Doktora Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Özdemir, G.Y. (2015). *Onuncu sınıf dalgalar konusunun sosyal yapılandırmacı kuram temelli öğretiminde farklı etkinliklerin uygulanma sırasının kavramsal ve duyuşsal değişime etkisi*. Doktora Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Özer-Şanal, S. (2020). *Fabl animasyon içerikli işbirlikli e-kitabın özel öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin okuma performansına etkisi*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özkan, M. (2011). *Effects of social constructivist virtual learning environment on speaking skills from the perspective of university students*. Master Thesis. University of Çukurova, The Institute of Social Sciences, Adana.
- Pekcan, T.H. (2009). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde sosyal yapılandırmacılığın kullanılma durumu (Denizli ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Seçer, S. (2015). *7.sınıf öğrencilerinin ışığın kırılması konusundaki kavramsal gelişimlerinin sosyal yapılandırmacı bakış açısından incelenmesi*. Doktora Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Şahin, B. (2019). *Sosyo-kültürel yapılandırmacılık temelinde tasarlanan etkinliklerinin kimya öğrencilerinin okulda kimya konusunu kavramalarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.